

Branchebeschrijving groothandel

*Hugo de Bondt,
Cees Steenlage*

Publicatiedatum CBS-website: 18 april 2011

Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
**	= nader voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2010–2011	= 2010 tot en met 2011
2010/2011	= het gemiddelde over de jaren 2010 tot en met 2011
2010/'11	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2010 en eindigend in 2011
2008/'09–2010/'11	= oogstjaar, boekjaar enz., 2008/'09 tot en met 2010/'11

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek - Grafimedia

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

1. Inleiding

De bedrijfstak groothandel heeft als schakel in de distributieketen van fabrikant naar consument een belangrijke koppel- en bufferfunctie in de economie. Vanuit het grote en verspreide aanbod van fabrikanten verschaft de groothandel een overzichtelijk assortiment aan zijn afnemers. Voor specifieke wensen van afnemers zoekt de groothandel heel gericht in het aanbod van fabrikanten. De groothandel fungeert bovendien als buffer voor de periode tussen het gereed komen van producten van fabrikanten en het aanschaffen hiervan door afnemers te overbruggen. Groothandelaren opereren daarbij veelal over landsgrenzen heen.

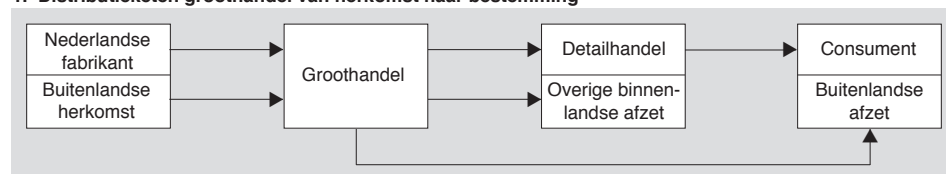
Deze publicatie geeft een beschrijving van deze branche op basis van cijfers over de verslagjaren 2006 tot en met 2010. In de publicatie wordt eerst de groothandel afgebakend. Vervolgens wordt er ingegaan op belangrijke ontwikkelingen in de bedrijfstak, gevolgd door het weergeven van de (ontwikkeling van de) omzet. Daarna worden de bedrijfslasten en -opbrengsten tegen elkaar afgezet. De publicatie eindigt met het beschrijven van het aantal bedrijven, vestigingen en banen.

Deze branchebeschrijving is een actualisering van een soortgelijke beschrijving met uitkomsten over de periode 2003–2008, die op 13 mei 2009 is gepubliceerd op de themapagina Handel en Horeca op www.cbs.nl.

2. Omschrijving: schakel in de distributieketen

Tot de branche groothandel behoren bedrijven die hun hoofdactiviteit hebben op het gebied van de wederverkoop (verkoop zonder aanbrengen van veranderingen) van nieuwe en gebruikte goederen aan de detailhandel, aan industriële en andere bedrijfsmatige gebruikers, aan andere groothandelaren of aan buitenlandse afnemers (figuur 1). De groothandel biedt naast een assortiment van goederen, ook een pakket van bijbehorende diensten aan, zoals logistieke diensten, financiering, scholing en pre- en aftersales services. Voorbeelden van presales services zijn marktonderzoek en promotie. Een helpdesk en een klankbord zijn voorbeelden van aftersales services.

1. Distributieketen groothandel van herkomst naar bestemming

De groothandel wordt in deze publicatie onderscheiden naar de groothandel in consumentengoederen, in kapitaalgoederen, in grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen en in overige goederen. In staat 1 staat een beschrijving van deze onderdelen.

Staat 1 Beschrijving groothandel

Groothandelstakken	Beschrijving	SBI
Totale groothandel	Groothandel excl. handelsbemiddeling	51 ¹⁾
Consumentengoederen	Voedings- en genotsmiddelen	513
	Consumentenartikelen	514
Kapitaalgoederen	Machines, apparaten en toebehoren	518
Grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen	Landbouwproducten en levende dieren	512
	Intermediaire goederen, afval en schroot	515
Overige goederen	Overige goederen	519

¹⁾ Sbi 51 heeft officieel betrekking op 'Groothandel en handelsbemiddeling'. Deze publicatie behandelt de groothandel en laat cijfers van de handelsbemiddeling buiten beschouwing, tenzij anders is vermeld.
De cijfers die op Statline in de tabel 'Groothandel en handelsbemiddeling; arbeids- en financiële gegevens' gepubliceerd worden zijn inclusief handelsbemiddeling.

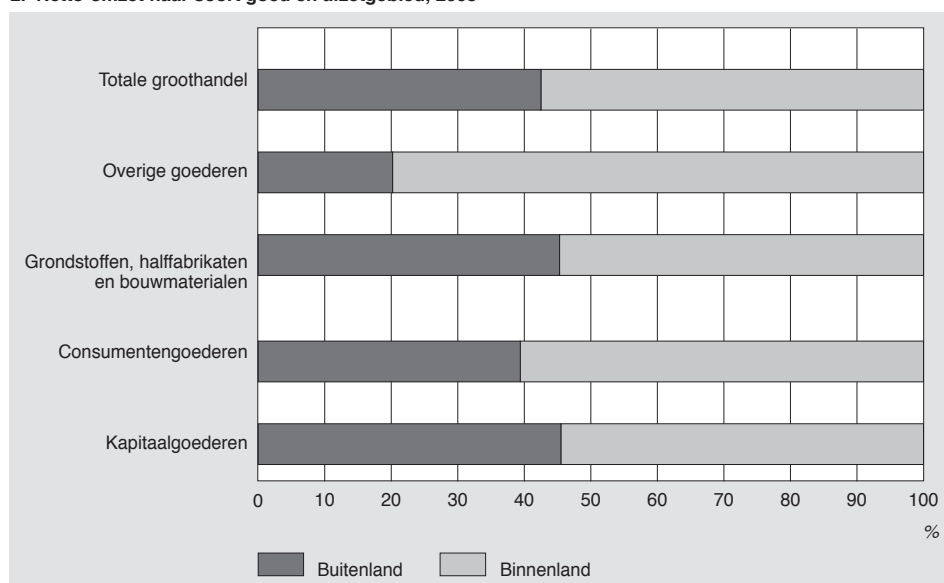
Bron: CBS.

3. Verandering van de branche: toenemende internationalisering

In de groothandel vinden er de laatste jaren veel ontwikkelingen plaats, zoals internationalisering en toenemende invloed van technologie.

Internationaal gezien is de groothandel erg belangrijk. In 2008 realiseerde de groothandel 43 procent van de netto-omzet¹⁾ uit alle Nederlandse export. In 2005 was dit nog 40 procent. De groothandel in kapitaalgoederen behaalde in 2008 46 procent van zijn omzet in het buitenland. Van de onderscheiden branches had de groothandel in kapitaalgoederen daarmee het hoogste aandeel buitenlandse omzet. Dit percentage was echter aanzienlijk lager dan de 53 procent in 2005. De daling valt samen met de krimp van ongeveer 15 procent in de uitvoer van machines en vervoermaterieel in het vierde kwartaal van 2008. Daarentegen nam het aandeel van de buitenlandse omzet in de totale omzet bij de groothandel in grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen sterk toe. Het aandeel buitenland liep in de periode 2005–2008 op van 34 procent tot 45 procent.

2. Netto-omzet naar soort goed en afzetgebied, 2008

Daarnaast neemt de technologie in de groothandel een belangrijke plaats in, vooral het gebruik van internet in het logistieke proces.²⁾ Vrijwel alle bedrijven in de groothandel maken gebruik van internet. In 2009 heeft 34 procent van de bedrijven in de groothandel gebruik gemaakt van internet voor het verkopen van goederen en diensten. Voor het inkopen van goederen en diensten gebruikte 38 procent van de bedrijven in de groothandel internet. Verder gebruiken de bedrijven internet onder andere voor e-mailverkeer en voor zoekfuncties.

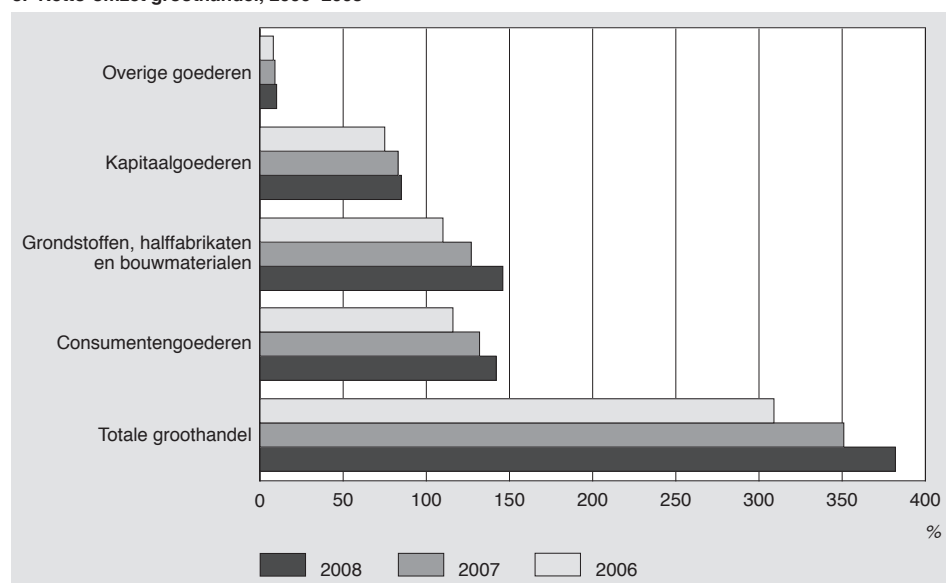
¹⁾ Netto-omzet is de opbrengst, exclusief btw, uit verkoop van goederen en diensten aan derden na aftrek van kortingen, bonussen, statiegeld en doorberekende vrachtkosten. Derden zijn particulieren danwel bedrijven buiten het (Nederlandse deel van het) eigen concernverband.

²⁾ Ministerie van Economische Zaken (2005), Groothandelsnotitie: Een verkenning van de positie van de groothandel

4. Omzet: groei in 2006–2008, krimp in 2009, herstel in 2010

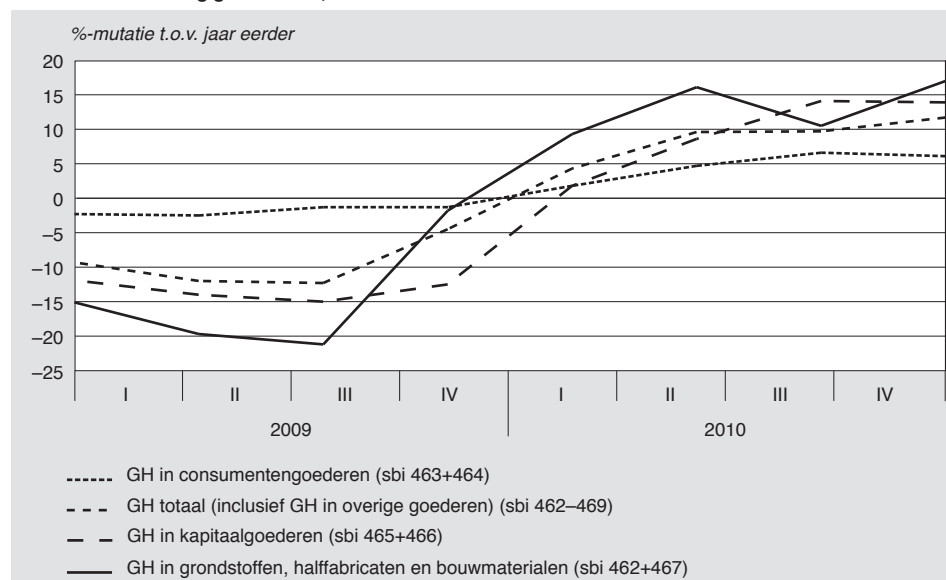
Ten opzichte van 2006 kwam de omzet van de groothandel in 2008 meer dan 70 miljard euro hoger uit. Met 382 miljard euro is de grens van 400 miljard euro bijna bereikt. Daarmee is de omzet in twee jaar tijd met bijna een kwart toegenomen. De groothandel in grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen liet de grootste stijging zien. Tussen 2006 en 2008 nam de omzet toe van 116 miljard euro tot 146 miljard euro, een toename van bijna éénderde. De in 2008 sterk gestegen wereldmarktprijzen van een groot aantal goederensoorten in deze branche heeft hierin een rol gespeeld. Stijgingspercentages van enkele tientallen procenten waren geen uitzondering. Het volume van de omzet is dus aanmerkelijk minder gegroeid. Ook de andere groothandelsbranches lieten tussen 2006 en 2008 een groei van de omzet zien.

3. Netto-omzet groothandel, 2006–2008

De toename van de netto-omzet voor de totale groothandel zette in de 2009 niet door. De financiële crisis die in het laatste kwartaal van 2008 begon, liet in 2009 diepe sporen na in de groothandel. De omzet liep met 9,6 procent terug vergeleken met 2008. Vooral de groothandel in grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen en die in kapitaalgoederen

4. Omzetontwikkeling groothandel, 1e kwartaal 2009–4e kwartaal 2010

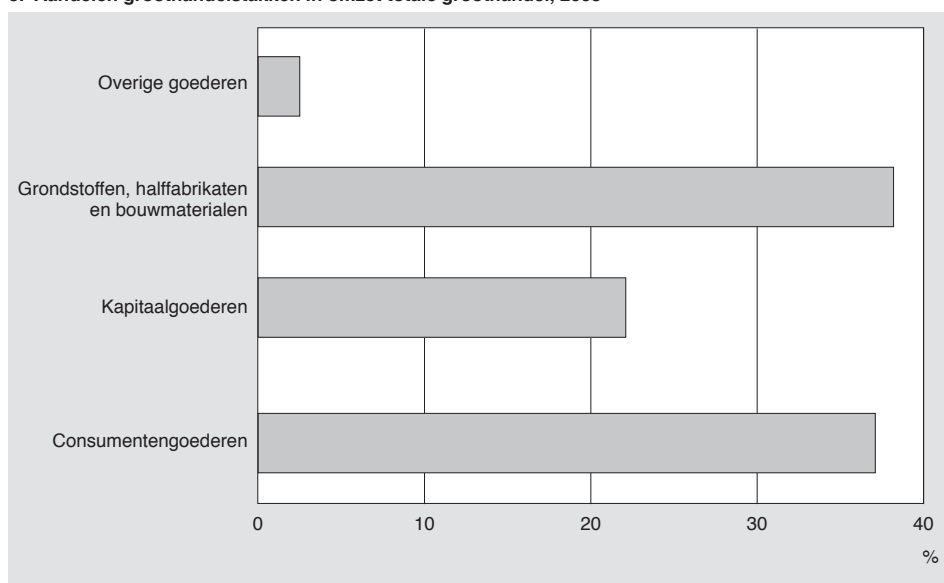

hadden met een omzetontwikkeling van respectievelijk –15,1 procent en –13,4 procent met een forse omzetkrimp te maken. Behalve voor de groothandel in consumentengoederen lieten de drie andere onderscheiden branches de grootste daling van de omzet zien in het tweede en het derde kwartaal van 2009. In het vierde kwartaal was er sprake van een krachtig herstel, behalve voor de groothandel in kapitaalgoederen. Voor deze branche kwam het herstel pas in de loop van 2010 op gang.

5. Omzetaandelen van de groothandelstakken: grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen is de grootste tak

Met een netto-omzet van 146 miljard euro had de groothandel in grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen in 2008 van alle groothandelstakken het grootste aandeel in de omzet van de totale groothandel. Het omzetaandeel van deze tak bedroeg 38 procent van de totale groothandel. Deze branche lost daarmee de groothandel in consumentengoederen als grootste groothandelstak af. De groothandel in overige goederen droeg als kleinste tak slechts 2,5 procent bij. Als gevolg van de sterk gestegen wereldmarktprijzen van een groot aantal grondstoffen is het aandeel van de groothandel die in deze goederen handelt, de laatste jaren flink toegenomen.

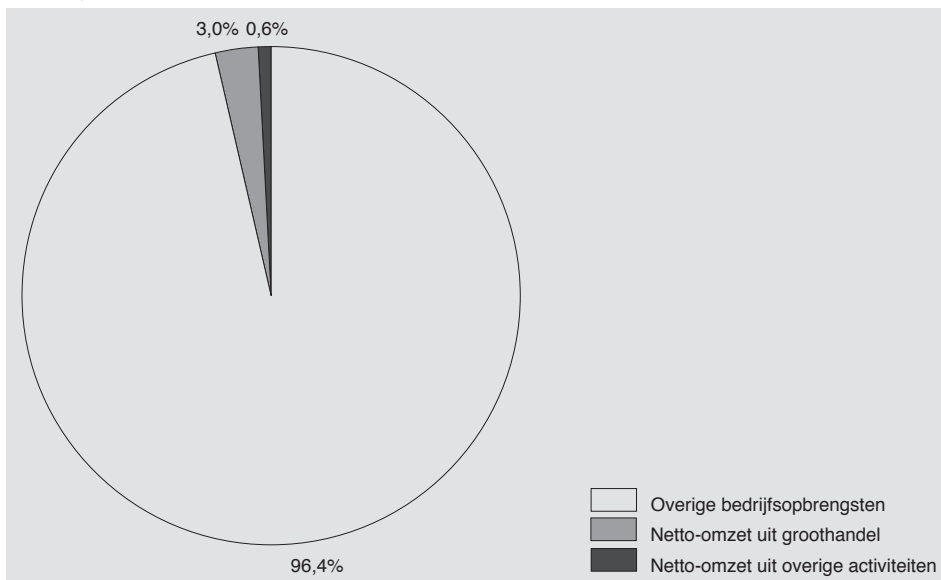
5. Aandelen groothandelstakken in omzet totale groothandel, 2008

6. Bedrijfslasten en -opbrengsten: hoge inkoopwaarde van de omzet

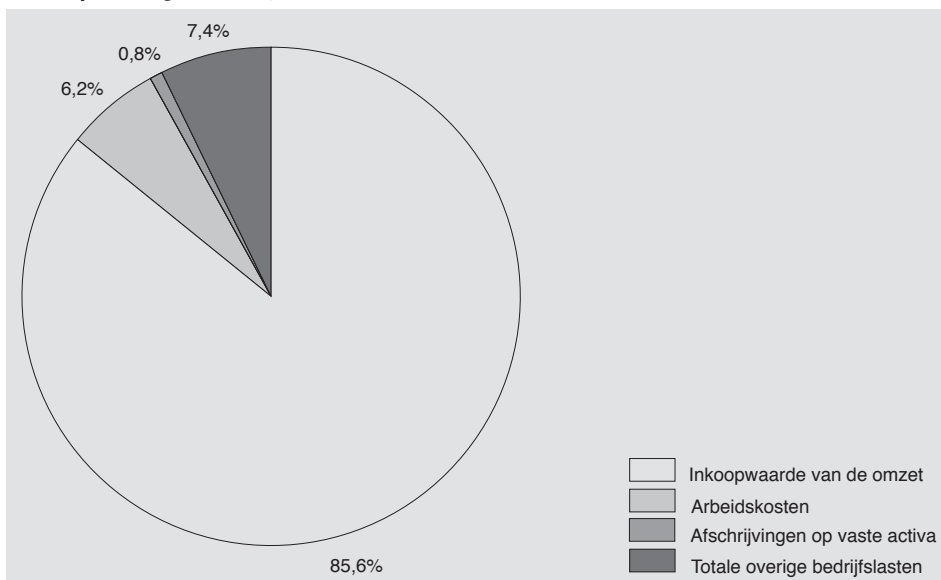
In 2008 bedroegen de bedrijfsopbrengsten in de totale groothandel 384,2 miljard euro. Daarmee zijn de bedrijfsopbrengsten in drie jaar tijd met ruim 90 miljard euro toegenomen. Het grootste deel van opbrengsten betrof netto-omzet uit hoofdactiviteit, namelijk 370,6 miljard euro of 96,4 procent. Slechts 3,0 procent van de bedrijfsopbrengsten had betrekking op netto-omzet uit overige activiteiten, bijvoorbeeld de detailhandel. De overige bedrijfsopbrengsten droegen voor 0,6 procent bij aan de totale bedrijfsopbrengsten.

6. Bedrijfsopbrengsten groothandel, 2008

Tegenover de bedrijfsopbrengsten staan de bedrijfslasten. Deze bedroegen in 2008 voor de groothandel 368,5 miljard euro. De inkoopwaarde van de omzet vormde met afstand de grootste kostenpost in de groothandel, namelijk 315,3 miljard euro. Dit is 85,6 procent van de totale bedrijfslasten. Hoge inkoopwaardes zijn karakteristiek voor de bedrijfstak groothandel. Vergeleken met 2005 is het aandeel van de inkoopwaarde in de bedrijfslasten nog met ongeveer 2 procentpunt opgelopen. De arbeidskosten kwamen uit op 22,9 miljard euro en hadden hiermee een aandeel van 6,2 procent in de totale bedrijfslasten. De afschrijvingen kwamen uit op 3,0 miljard euro, minder dan 1 procent van de totale bedrijfslasten. Het niet-kapitaalintensieve karakter en de lage investeringen van de groot-

7. Bedrijfslasten groothandel, 2008

handel dragen bij aan de lage afschrijvingskosten. Ter vergelijking: het kapitaalintensieve Vervoer over water heeft een afschrijvingspercentage van bijna 13 procent van de totale bedrijfslasten. De overige bedrijfslasten van de groothandel ten slotte kwamen uit op 26,2 miljard euro. Dit is 9,3 procent van de totale bedrijfslasten. Voorbeelden van de overige bedrijfslasten zijn verkoop-, communicatie-, energie-, vervoer- en huisvestingskosten.

Het saldo van bedrijfsopbrengsten en bedrijfslasten vormt het bedrijfsresultaat. Voor de groothandel komt het bedrijfsresultaat in 2008 uit op 15,7 miljard euro; dat is 4 procent van de totale bedrijfsopbrengsten. Dit percentage is redelijk constant in de tijd. Het schommelt al jaren tussen 4 procent en 5 procent.

De structuur van de bedrijfsopbrengsten en -lasten voor de totale groothandel is representatief voor de verschillende onderdelen. Bovendien is de structuur in de periode 2006 tot en met 2008 niet sterk gewijzigd.

7. Aantal bedrijven en vestigingen: consumentengoederen is het sterkste vertegenwoordigd

Op 1 januari 2009³⁾ was 6,5 procent van alle bedrijven in Nederland actief in de groothandel. Deze bedrijfstak telde ruim 55 duizend bedrijven. In de groothandel in consumentengoederen waren ruim 23 duizend bedrijven werkzaam; daarmee was deze groothandelsbranche in aantal verreweg de grootste. Ruim 42 procent van alle groothandelsbedrijven in Nederland handelt in consumentengoederen.

Staat 2
Aantal groothandelsbedrijven, 1 januari 2009

Groothandelstakken	Aantal bedrijven
Groothandel (totaal)	55 105
Consumentengoederen	23 205
Kapitaalgoederen	15 425
Grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen	14 575
Overige goederen	1 900

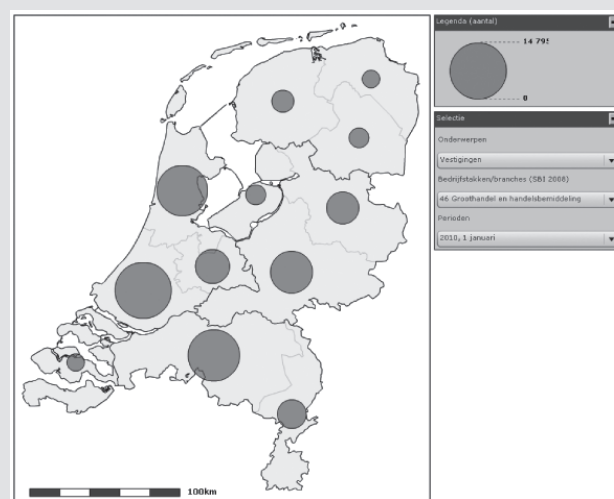
Bron: CBS.

In Nederland waren er op 1 januari 2010 in totaal 70 480 vestigingen met groothandelsactiviteiten. Meer dan 55 procent is werkzaam in drie provincies: Zuid-Holland (20,9 procent), Noord-Brabant (17,4 procent) en Noord-Holland (16,9 procent). Slechts 2,0 procent van de groothandelsbedrijven heeft een vestiging in Groningen of in Zeeland.

Van de vestigingen handelden er 26 205 in consumentengoederen; dat is ruim 42 procent van het totale aantal vestigingen. Vestigingen van groothandelaren in consumentengoederen komen veel in Zuid-Holland (5 315) en Noord-Holland (5 370) voor. In alle provincies zijn er naar verhouding weinig vestigingen van groothandelaren in landbouwproducten en levende dieren en van de overige gespecialiseerde groothandel.

8. Vestigingen met groothandelsactiviteiten, naar regio (provincie), 1 januari 2010

Bedrijven; vestigingen naar economische activiteit en regio (SBI 2008)

³⁾ In dit artikel wordt voor het aantal bedrijven en het aantal vestigingen gebruik gemaakt van de meest recente cijfers.

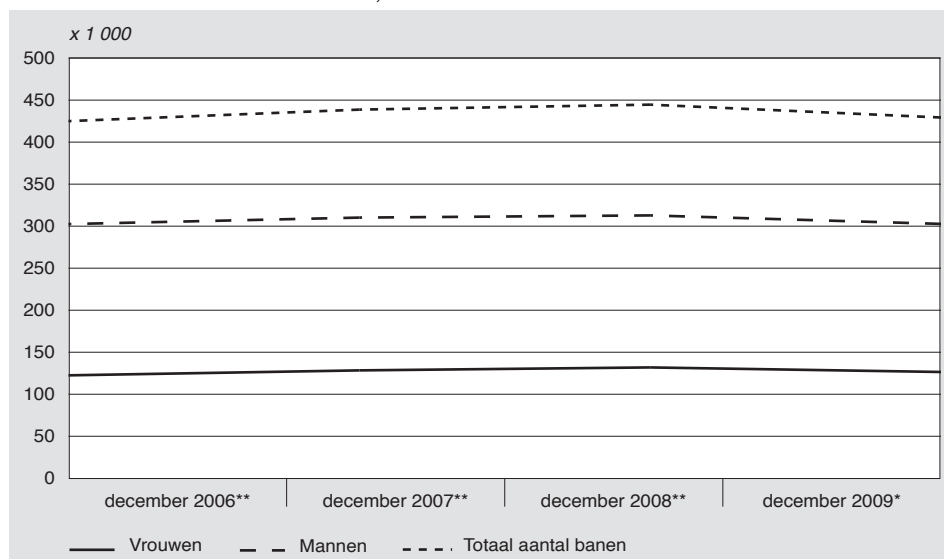
8. Arbeidsvolume en banen: dalend arbeidsvolume

In december 2009 waren er 425,0 duizend banen in de groothandel. De top in de periode 2006–2009 lag in 2008 toen er 444,6 duizend banen in de groothandel waren. Rond 70 procent van het totale aantal banen wordt opgevuld door mannen, dus 30 procent door vrouwen. Deze percentages zijn al een aantal jaren vrijwel ongewijzigd.

Verreweg de meeste banen komen voor in het middenbedrijf, 47 procent van het totale aantal banen in 2009. Het middenbedrijf heeft een bedrijfsgrootte van 10 tot 100 werknemers. Het grootbedrijf (vanaf 100 werknemers) is goed voor éénderde, het kleinbedrijf (tot 10 werknemers) zorgt voor 19 procent van de banen in de groothandel. Deze aandelen zijn de laatste drie jaren nauwelijks veranderd. In 2006 was het aandeel van het kleinbedrijf nog bijna 25 procent.

In 2006 is het CBS overgegaan op de Polisadministratie. Vóór dat jaar gebruikte het CBS de Enquête Werkgelegenheid en Lonen. In de Polisadministratie worden de banen op een andere wijze afgebakend dan in de EWL. Dit heeft geleid tot een breuk in de cijfers. Bovendien werd de hoeveelheid statistische informatie met de overgang kleiner.

9. Aantal banen van mannen en vrouwen, 2006–2009

** Nader voorlopige cijfers, * Voorlopige cijfers.

Tabel 1
Netto-omzet naar soort goed en afzetgebied, 2006–2008

Groothandelstakken	2006	2007	2008
<i>mln euro</i>			
Consumentengoederen			
Totale netto-omzet	116 935	131 617	141 926
Buitenland	44 090	50 556	55 917
Binnenland	72 305	81 062	86 009
Kapitaalgoederen			
Totale netto-omzet	74 855	82 937	84 547
Buitenland	35 068	37 594	38 483
Binnenland	39 787	45 343	46 063
Grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen			
Totale netto-omzet	109 950	127 153	145 953
Buitenland	49 136	55 271	66 074
Binnenland	60 814	71 882	79 879
Overige goederen			
Totale netto-omzet	8 274	9 227	9 668
Buitenland	1 770	2 079	1 956
Binnenland	6 504	7 149	7 713
Totale groothandel			
Totale netto-omzet	309 473	350 935	382 094
Buitenland	130 063	145 499	162 430
Binnenland	179 410	205 436	219 664

Bron: CBS.

Voor meer informatie zie StatLine:
Thema Handel en Horeca – Groothandel – Groothandel arbeid en financiën.

Tabel 2
Omzetontwikkeling, eerste kwartaal 2006–vierde kwartaal 2010

	2009					2010				
	I	II	III	IV	I-IV	I	II	III**	IV*	I-IV*
<i>%-mutatie t.o.v. een jaar eerder</i>										
Consumentengoederen (SBI 463+464)	-2,3	-2,5	-1,3	-1,3	-1,8	1,8	4,7	6,6	6,1	4,8
Kapitaalgoederen (SBI 465+466)	-11,9	-14,0	-15,0	-12,5	-13,4	1,8	8,6	14,1	13,9	9,6
Grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen (SBI 462+467)	-15,1	-19,7	-21,2	-1,8	-15,1	9,3	16,1	10,5	17,0	13,3
Overige goederen (SBI 469)	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Totale groothandel (SBI 462–469)	-9,3	-12,0	-12,3	-4,5	-9,6	4,3	9,6	9,7	11,7	8,9

**:(Nader) voorlopig.

*: Voorlopig.

Bron: CBS.

Voor meer informatie zie StatLine:
Thema Handel en Horeca – Groothandel – Groothandelsbedrijven omzet.

Tabel 3
Bedrijfsopbrengsten, -lasten en -resultaat, totale groothandel, 2006–2008

	2006	2007	2008
<i>mln euro</i>			
Totale bedrijfsopbrengsten			
Netto-omzet	311 499	353 545	384 238
Netto-omzet uit groothandel	309 473	350 935	382 094
Netto-omzet uit overige activiteiten	299 796	340 226	370 556
Overige bedrijfsopbrengsten	9 678	10 709	11 538
	2 025	2 610	2 144
Totale bedrijfslasten			
Inkoopwaarde omzet	298 403	337 655	368 497
Arbeidskosten	252 424	287 322	315 292
Afschrijvingen op vaste activa	20 238	21 964	22 892
Totale overige bedrijfslasten	2 891	3 011	2 955
	22 850	25 358	27 359
Bedrijfsresultaat			
	13 096	15 890	15 741

Bron: CBS.

Voor meer informatie zie StatLine:
Thema Handel en Horeca – Groothandel – Groothandel arbeid en financiën.

Tabel 4
Aantal vestigingen met groothandelsactiviteiten, naar regio, 1 januari 2010 ¹⁾

	Aantal vestigingen
Totaal Nederland	70 480
Drenthe	1 830
Flevoland	1 885
Friesland	2 305
Gelderland	8 305
Groningen	1 435
Limburg	3 900
Noord-Brabant	12 365
Noord-Holland	11 995
Overijssel	4 800
Utrecht	5 445
Zeeland	1 415
Zuid-Holland	14 795

¹⁾ Inclusief Handelsbemiddeling.

Bron: CBS.

Voor meer informatie zie StatLine:
Thema Bedrijven – Aantal ondernemingen – Vestigingen; economische activiteit.

Tabel 5
Groothandel, banen van werknemers, 2006–2009

	december 2006**	december 2007**	december 2008**	december 2009*
	<i>x 1 000</i>			
Aantal banen van werknemers	425,0	438,7	444,6	429,3
Mannen	302,5	310,2	312,8	302,7
Vrouwen	122,5	128,4	131,9	126,5

** : Nader voorlopig.

* : Voorlopig.

Bron: CBS.

Voor meer informatie zie StatLine:
Thema Arbeid en sociale zekerheid – Arbeidsmarkt – Banen en lonen – Banen van werknemers naar economische activiteit en geslacht.

Thema Arbeid en sociale zekerheid – Arbeidsmarkt – Banen en lonen – Banen van werknemers per bedrijfsgrootte, bedrijfstakken en branches.